

Pagulasteema jõuab uude Eesti animafilmi

Eesti Filmi Instituut eraldas 25 000 eurot joo-nisfilmi «Pööriöö» (pildil) tegemiseks. Umbes 10-minutiline linatões räägib sellest, kuidas väikesesse Eesti külla immigrereerub ühel heal päeval hordide viisi pingviine.

«Jah, film puudutab hetkel aktuaalset migratsiooneemat,» ütles filmi stsenaarist ja režissöör Mikk Mägi, kes on laiemale publikule tuntud kui üks «Vanamehe multika» autoritest.

Tema sõnul on film inspireeritud eesti hõimudest ja sellest, kui suur on universum, kui väike inimene ja kui palju suudab viimane oma tegudega ajaloo kulgu muuta.

Eesti Filmi Instituudi peaproductsent Piret Tibbo-Hudgins ütles, et sürreaalse loo kihistused maalivad «Pööriöö» küllaltki lootusetu pildi Eesti külaelust, mis ühelt poolt avab võõravihkamist ja teiselt poolt jõmlikku suhtumist naistesse. «Autorite visioon on vaimukas, kohati valus ja kohati ropp, aga see on kriitiliselt illusioonitu,» võttis ta lühidalt kokku ekspertide hinnangu.

Stuudios Birds of Paradise (BOP) valmi-va filmi kunstnik ja peanimaator on Sander Joon. 50 000 euro suuruse eelarvaga linatões peaks välja tulema 2017. aasta kevadel.

Hingusele pole läinud ka populaarne animasari «Vanamehe multikas». «Meil ootab suur ports uusi lugusid filmimist, aga kahjuks ei ole me neile siiani suutnud rahastust leida,» ütles Mägi. PM

Kristjan Järvi Estonias

Täna toimub Estonia kontserdisaalis Baltic Sea Philharmonicu kontsert «Balti mere maastikud», dirigent Kristjan Järvi.

Baltic Sea Philharmonic tegutseb aastast 2008, asutajaks ja muusikajuhiks on Kristjan Järvi.

Igal aastal valitakse orkestrisse Lääne-mere ümbritsevatest riikidest, sh Eestist, sadakond andekat noort muusikut. Kontsertreisid on viinud neid paljudesse Euroopa riikidesse, Moskva ja Peterburi filharmonia saalidesse, Berliini filharmoniasse, Milanosse ja Veneetsiasse. Orkestri repertuaar on Järvile iseloomulikult väga mitmekesine, kohati lausa seikluslik, ulatudes klassikast roki ja hip-hopi mõjudega muusikani.

Kontserdil tuleb ettekandele Sibeliusse Karjala süit, op 11, Prokofjevi sümfoonia nr 1 d-duur op 5 «Klassikaline», Pärdi «Luigelaul», Gelgotase «Mäed. Veed. (Vabadus)» ja Stravinski süit balletist «Tulilind». PM

Lauri Lagle lavastab Krahli

Von Krahli teatri esietendus 16. aprillil Lauri Lagle lavastus «Paradiis», mis harutab lahti õitsemise ja hääbumise ringkäigu. Laval on viis tegelast, kes üksteise toel loovad isikliku paradiisi, oma enda tekkimise ja kõdunemise lugu. See toob muidugi tülisid, mõistusekaotust ja intensiivseid emotsioone.

Von Krahli teatri lavastus «Paradiis», fotol Erki Laur.

FOTO: HERKKO LABI

Lauri Lagle selgitab: «Kõdunev natüürmort on mu jaoks väga põnev. Kui seda tasaselt jälgida, siis märkad, milline uus elu seal tähtsustab. Kõdunemine on tegelikult üks päris rets pidu. Hallitus on ju uus elu ja õitsemine. Ja õitsemine on pööraselt energikulukas tegevus. Ning see uuele ringile üleminek tundub mulle hetkel protsessina põnev. Võib-olla jälgivad sama asja ka kärbspeitsaga vanurid korrusmaja akendel, ma ei tea.»

Lavastaja ja autor on Lauri Lagle, kunstnik Kairi Mändla. Laval on Mari Abel, Mart Kangro, Erki Laur, Reimo Sagor, Tiina Taurai. Helilooja Artjom Astrov. Video- ja valguskunstnik Mikk-Mait Kivi. PM

BALLETI. Estonia teatri seitsmes «Luikede järv» on kindla peale tehtud lavastus.

Puhas klassika ilma moodsate trikkideta

ARVUSTUS

MARIE PULLERITS
TÜ Üliõpilane

Pjotr Tšaikovski

«Luikede järv»

Uusredaktsiooni koreograaf-lavastaja Toomas Edur. Dirigent Vello Pähn. Kunstnik Thomas Mika. Valguskunstnik Steen Bjarke
Eesti Rahvusballeti esietendus 15. aprillil Estonia teatris

Reedel toodi Estonia teatri ajaloo seitsmendat korda publiku ette balletimaailma klassika, Pjotr Tšaikovski «Luikede järv». Uusredaktsiooni koreograaf-lavastaja on rahvusballeti kunstiline juht Toomas Edur, kelle tõlgendus jääb originaaltruult klassikaliseks ja traditsiooniliseks.

Balletiga seostub enamikul just «Luikede järve» maagia: valgetes tüliseelikutest nõitud luigid ning romantiline süžee hea ja kurja võitlusest. Edur tugineb oma lavalises tõlgenduses tänapäeval enim kasutatud Marius Petipa ja Lev Ivanovi koreograafia aastast 1895.

Toonases versioonis oli koreograafiliselt ja dramaturgiliselt palju materjali, mille praegused lavastajad jäta- vada kasutamata. Näiteks on originaal- libretto lõpp traagiline ja peategelased hukuvad armastuse tõttu. Esietenduse eel oli tunda uudishimu: kui klassikaliseks Edur oma versiooni jätab, kas on leitud uusi tõlgendusviise, milline lõpulahendus on seekordsel «Luikede järvel»?

Kristallide sädelus

Lavastuse kujundus (kunstnik Thomas Mika) on vanamoeliselt klassikaline: hämar uduvinene võlumets, avarad lühtritega lossisaalid, maalitud puud lavas- vasaile – klassikalise balleti austajaile tuttav vaatepilt. Stiliseeritud, konkreetsele ajastule viitamatud kostüümid mõjuvad pastelse koloriidi tõttu magusalt, aga samas puhtalt ja klaarilt. Visuaalselt on seekordne «Luikede järv» lavastatud vägagi traditsiooniliselt: kristallide sädelus peegeldub lavalt lakkamatult terve õhtu jooksul ja lavamaailm on varjatult illusionistlik.

Koreograafiliselt soovib Edur muuta oma versiooni «Luikede järvest» kompaktsemaks ja konkreetsemaks, jättes tuntu- mad numbrid siiski alles. Lavastajana eelistab ta pigem lihtsust ning suhtub originaalteosesse lugupidavalt. Kahtlemata võimaldab see klassikalise balleti austajal saada kindla peale elamuse, ent varitseb ka oht jääda kõnevõimelt publikule kaugeks.

Kuidas kõnetada tänapäeva, kasutades klassika traditsioonilisi väljendusvahendeid, jäämata seejuures museaaliks, on proovikivi igale traditsioonili-

Alena Škatula (Odette/Odile) ning Denis Klimuk (prints Siegfried) «Luikede järves».

FOTO: HARRI ROSPU

se repertuaari lavastajale. Siin võib ehk peituda selle lavastuse nõrgem lüli.

Koreograafilised lahendused on väljendusrikkad ja tehniliselt nõudlikud. Esimese va- tuse *pas de trois* oli esietendusel muljetavaldav. Sergei Upkin võib oma meisterlikult kõrgete hüpetega õhku rippuma jääda- gi, Marta Navasardjani teravalt täpne, ent kerge jalgade töö so- bib kõrvuti Luana Georgi kompaktse ja õhulise liikumisega. Georg väärib talle äsja määratud 2016. aasta Eesti teatri aas- taauhinnade balletipreemiat – tema virtuosus on märgatav ja nauditav ka kõrvalrollides.

Solistide seisukohalt on «Luikede järv» nii tantsutehniliselt kui rolliloomelt väljakut- suvam materjal just naispeaosa- lisele, kuivõrd kehastada tuleb kaht vastandlikku karakterit: tundelist ja habrast luigepri- ntsessi Odette'i ning süngelt sen- suaalset ja võrgutavat Odile'i.

Alena Škatula mõjus esi-

etendusel veenvamana just Odile'i rollis, tema Odette oli küll haavatav ja õrn, ent jäi pigem jahedaks ja kaugeks jääku- ningannaks. Tantsuliselt loob Škatula kahe rolli vahel kuni kontrasti – Odette'i liikumise- keel on *legato*-likult pehme ning peab õhulisi pause, Odile mõjub aktsenteeritumalt ja kehtestavamalt.

Traditsiooniline tee

Denis Klimuki Siegfried on küll tehniliselt virtuosne (eraldi esi- letoomist väärib teise vaatuse soolo!), kuid ei eristu rollina ta- vapäraselt romantilisest printsi- tegelasest. Lavastaja visioon arendada Siegfried realistliku- maks karakteriks ei tulnud vä- hemalt esietendusel veel nii sel- gelt välja ning ta jäi pigem ma- gusalt igatsevaks romantikuks.

Ka peategelaste tugevat emotsionaalset seotust ei olnud esietendusel veel tunda. Kon- takt publikuga oli hea, ent ka- rakterite endi vahel veel jahe.

Kaugeleulatuvate järelduste tegemine vaid esietenduse põh- jal oleks samas tänamatu, loode- tavasti jõuab see suhe järgmiste etenduste jooksul veel areneda. Peale romantilise narratiivi

ja visuaalse esteetika on «Lui- kede järv» läbi aastasadade mõ- junud publikule emotsionaalselt ka Tšaikovski muusika tõttu. Vello Pähn teeb siinkohal diri- gendina peeneid valikuid: mõõ- detud tempod ning muusika uud- selt vahelduv dünaamika mõjuvad lavategevusele värs- kelt, tuues koreograafias esile momente ja detaile, mis võivad muidu terviku varju jääda.

Seekordne Estonia teatri «Luikede järv» on läinud vä- ga klassikalist ja puhas teed. Tõeliselt traditsioonilise balle- ti austajaile on igal juhul tege- mist nauditava lavastusega, mis on tantsutehniliselt tasemel, koreograafiliselt mitmekesine ning esteetiline. Kas see jääb tänapäeva vaatajale endasse- sulgunud võluilmaks, võib olla juba maitseküsimus. Pastelsed muinasjutud võivad ehk aidata meenutada igapäevakõntsa ta- sakaalustavat ilu ja armastust.

Lõpetuseks ei saa jätta mai- nimata kunstniku omapäras- t valikut kujutada kurja võlurit Rothbarti turbani ja idamaise- t pükstega. Teadvustamatud ühiskondlikud hirmud tungi- vad oma varjatud moel siiski ka romantilisele balletilavale?

Pastelsed muinasjutud võivad ehk aidata meenutada igapäevakõntsa tasakaalustavat ilu ja armastust.